

Література:

1. Лу Цзе. Концептосфери китайської програмної фортепіанної музики XX – початку XX ст.: дис. ... канд. мист. 17.00.03. ЛНМА імені М. В. Лисенка, 2017. 187 с.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-357-9-73>

ДОСЛІДЖЕННЯ ЯВИЩА САМОІДЕНТИФІКАЦІЇ СЕРЕД СТУДЕНТІВ ЗВО

Васильченко-Держуко К. А.

*здобувачка вищої освіти другого (магістерського) рівня
за спеціальністю 053 – Психологія*

Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

Науковий керівник: Гуртовенко Н. В.

*кандидат психологічних наук,
доцент кафедри психології*

Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

м. Умань, Київська область, Україна

Явище самоідентифікації особистості широке, багатопоглинаюче, має багатофункціональне об'єднуюче значення різних факторів, а все тому, що природа явища є динамічною і особистість має закономірність з певною періодичністю поринати в самовизначення, намагаючись знайти або ж підтвердити свою значимість, особливо значення самоідентифікації проявляється під час ситуативних чи вікових криз.

Питанням вивчення ідентичності особистості займалися такі відомі зарубіжні теоретики, як А.Адлер, Г. Блумер, Е. Еріксон, С. Кіркгогор, Дж. Мід, Ж.-П. Сартр, М.Хайдеггер, Е. Фромм, К. Ясперс та ін. За розмаїттям підходів, запропонованих цими й деякими іншими авторами, загалом проглядається *філософсько-психологічне* бачення ідентичності як: однієї з основних людських потреб, що складає сутність людського буття і виявляється у бажанні уникнути самоти, налагодити взаємозв'язок із зовнішнім світом (З. Фройд, Е. Фромм); як *закономірність життєвого процесу* (М. Хайдеггер, Ж.-П. Сартр, К. Ясперс); як *«егоідентичність»* та групова та психосоціальна ідентичність (С. Еріксон). Як зазначають вчені, ідентичність охоплює все, що дає людині усвідомлення значущості в межах конкретного соціуму.

У вітчизняному науковому просторі проблему самоідентифікації тією чи іншою мірою досліджували В. Андрущенко, Є. Андрос, І. Бичко, Н. Білопольська, В. Бех, І. Бех, М. Брайчевський, Г. Волинка, Т. Герчанівська, С. Гончаренко, І. Голян, Г. Горак, Л. Губерський, Є. Данилова, Р. Додонов, В. Загороднюк, Ю. Іщенко, І. Кон, С. Копилов, С. Кримський, М. Кудря, А. Леонтєв, А. Лой, В. Лях, В. Лук'янець, С. Максименко, Н. Мозгова, В. Муляр, А. Нагорний, І. Немчинов, Г. Омелаєнко, В. Пазенок, Ю. Поваренков, М. Попович, Г. Радіонова, Т. Розова, С. Рубінштейн, М. Соловей, Л. Сохань, К. Скороходько, В. Табачковський, Н. Токарева, Л. Чекаль, В. Чернієнко, В. Шинкарук, О. Яценко, В. Ядов та ряд інших дослідників. У роботах авторів самоідентифікація розглядається як соціальний феномен, що здійснюється в ході соціальної взаємодії індивіда і суспільства (інших людей, соціальних груп тощо). У цьому контексті аналізуються національна самоідентифікація, ідентифікація на певний стиль чи спосіб життєдіяльності людини в складних соціальних організаціях, етнічна, моральна, політична самоідентифікація і т. п [1].

Проводячи експериментальне дослідження було поставлено одне із завдань – вивчити роль явища самоідентифікації в житті особистості та вивчити феноменологію явища серед студентів ВНЗ. Для виконання поставленого завдання в кваліфікаційній роботі були використані методики когнітивного, емоційно – ціннісного, часового підходу, відповідно методики «Особистісний диференціал», тест-опитувальник самоставлення у редакції В. В. Століна, діагностика внутрішньо особистісного конфлікту на основі методологічних підходів Л. М. Собчик та В. В. Рибалка, крім цього у якості допоміжних методик було взято тест Куна – «Хто Я?» та проведено феноменологічний аналіз до поняття самоідентифікація.

У результаті емпіричного дослідження індивідуально-психологічних особливостей становлення особистісної ідентичності індивіда було виявлено необхідне поєднання явища ідентифікації та благополуччя особистості, оскільки воно визначає психологічний стійкий фундамент для подолання труднощів у житті. В умовах, які студенти проходили опитування, зокрема проживання повномасштабних військових дій, відчуваючи щоденну загрозу життя рівень благополуччя впав майже на 10%. Також відповідно до отриманих результатів опитування, найменшу роль приділено самоприйняттю, при цьому особистісне зростання має одну з ключових позицій.

Результати емпіричних досліджень показали, що поняття самоідентифікації має широку феноменологічну природу, частіше за все респонденти сюди віднесли такі поняття як особистість, «Я»,

самовизначення, самосвідомість, самоусвідомлення, індивідуальність, розуміння себе, самоприйняття.

Окрім цього, яскраво підсвітілося питання врахування проблематики внутрішньо особистісного конфлікту, актуальною є ситуація внутрішньої напруги та протиріч особистості, що можуть нести як і конструктивний характер впливу на особистість, оскільки є природнім фактором для саморозвитку особистості, проте за наявності і інших чинників, може нести і деструктивний характер впливу, і призводити до незадоволення собою, втратою мотивацією, критичного відношення до власного «Я», тощо. У дослідженні внутрішньо особистісного конфлікту було виявлено відхилення значень від нормативних шкал, що також корелює із наявністю вікових криз і ситуативних, зокрема із проживанням в період повномасштабної війни, що демонструє наявність періоду доформування цінностей респондентів та потребою задовольнити потреби відповідно до визначених шкал опитування. Зокрема, *загострена потреба в прив'язаності*, як правило внаслідок травматичних подій. Відомо, що несприятливі обставини життя збільшують ризик «травм» прив'язаності, що пов'язано з розвитком цілого спектру розладів. Риси параноїдності виражаються через ряд характерних особливостей, таких як схильність до конфліктів, вибуховість, самонадійність, здатність до проєкцій та підозрлість. Люди з параноїдними рисами часто виявляють високий рівень чутливості до загроз та можуть легко вступати в конфлікти, окрім цього вони можуть мати тенденцію до емоційних вибухів або гніву, особливо в ситуаціях, які сприймають як загрози.

Окрім внутрішньо особистісного конфлікту вивчалось самоставлення студентів під різними кутами оцінювання. Високу оцінку та важливість отримали такі шкали, як самокерування, самоінтересу аутосимпатії та, на противагу цьому низькі значення були виділені шкалам самозвинувачення, самоповаги, самовневненості та саморозумінню.

Тест Куна показав, що при наявності цілого спектру внутрішніх та зовнішніх небезпек, опитувані все ж мають рівень здатностей переносити ситуації невизначеності, що підкреслює наявність можливості самозмінювання та самовдосконалення. Також, в ході аналізу побачили, що яскраво проявляється наявність здатностей самостійно підходити до вирішення труднощів та розв'язання проблем. Також, є спостерігається чітка ідентифікація статево-рольової позиції, що свідчить про розуміння та прийняття ролі у соціальному середовищі.

Таким чином, підсумовуючи отримані теоретичні та емпіричні дані дослідження варто зазначити, що ідентичність виявляється комплексним поняттям, складеним, таким що самоідентифікація – як явище постійної

актуальності має активні спалахи, формуючи життєво-необхідні цінності, установки, мотивацію та розуміння себе, щоб досягати гармонійного стану на постійній основі. Загалом ідентичність особистості включає в себе, перш за все, весь спектр особистісних характеристик, обумовлений безперервністю власного «Я», пов'язаний із самовизначенням, що розвивається впродовж усього життя та зазнає на деяких вікових етапах психологічних криз. Ідентичність формується також через самопізнання та рефлексію. Людина сприймає власні можливості, вади, досягнення та невдачі. Цей процес розвивається протягом усього життя, адаптуючись до нових викликів та досвідів.

Література:

1. Лісовий, О.В. Соціокультурна самоідентифікація особистості : автореф. дис. ... канд. філософ. наук : 09.00.04. Київ, 2012. 23 с.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-357-9-74>

ОСВІТНЯ КОМПОНЕНТА РОЗВИТКУ СОЦІАЛЬНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА ЯК ДЕТЕРМІНАНТИ РЕІНТЕГРАЦІЇ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ, ВЕТЕРАНІВ ТА ЧЛЕНІВ ЇХ СІМЕЙ: КЕЙС РЕАЛІЗАЦІЇ ТРЕНІНГОВОГО КУРСУ

Вербицька А. В.

*кандидат наук з державного управління, доцент,
завідувач кафедри маркетингу, PR-технологій та логістики
Національний університет «Чернігівська політехніка»
м. Чернігів, Україна*

Соціальне підприємництво у країнах-членах Європейського Союзу розвивається у різних формах, маючи нормативне підґрунтя. Досвід країн-членів Європейського Союзу переконує у важливості розвитку екосистеми соціального підприємництва із залученням державних органів, громадського та бізнес секторів для отримання довгострокових та сталих результатів [1, с. 51].

Особливої важливості діяльність соціальних підприємств набувала в умовах початку війни на сході України як інструмент економічної інтеграція внутрішньо переміщених осіб та ветеранів АТО/ООС. В умовах повномасштабної війни та післявоєнної відбудови актуальність соціального підприємництва буде зростати.